

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ЯКІСНОЇ АГРАРНОЇ ОСВІТИ

М.Г. Безпарточний, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки підприємства, ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Проблеми формування якісної аграрної освіти в Україні відносяться до числа найактуальніших і практично значущих для сучасного суспільства. В останнє десятиріччя усі розвинуті країни активно впроваджують різні реформи національних систем освіти. Такі реформи потребують значних фінансових та інтелектуальних ресурсів. Велике значення надається виваженій державній політиці у сфері освіти, оскільки все більш очевидним стає розуміння, що рівень освіти у країні визначає її майбутній розвиток.

Система аграрної освіти в Україні за останнє десятиріччя піддалася серйозним змінам та відрізняється від попередніх форм. Більшість освітніх закладів, які здійснюють підготовку студентів з аграрних напрямів впроваджують елементи Болонського процесу та адаптуються до змін чинної нормативно-законодавчої бази у сфері аграрної освіти, враховують кон'юнктуру ринку праці, досліджують інноваційні технології з природного аграрного виробництва, запроваджують технології стратегічного управління аграрною сферою у досягненні необхідних стандартів якості.

Але в умовах економічної кризи виникає низка питань у сфері аграрної освіти, які необхідно вирішувати для забезпечення якості та підготовки кваліфікованих фахівців. Актуальними на даний час є питання удосконалення системи якості аграрної освіти за рахунок застосування сучасних методик та підходів. Необхідно зазначити, що вирішення вищезазначених питань можливо здійснити за рахунок консолідації зусиль з боку державних органів, аграрних вузів та представників ринку праці.

У вищих учбових закладах різних країн, що готують спеціалістів з аграрної

сфери та входять до складу Болонського процесу, різною мірою освоюється так званий компетентнісний підхід у вищій освіті. Він розглядається як один з важливих функціональних інструментів соціально-освітнього середовища і є інструментом соціального діалогу вищої школи з ринком праці як засіб постійної співпраці і взаємної довіри у межах європейського простору.

Компетентнісний підхід передбачає орієнтацію на базові цілі і напрями вищої освіти, а саме навчання, самовизначення, самоактуалізацію, соціалізацію і розвиток індивідуальних здібностей студента як майбутнього кваліфікованого фахівця.

У даному контексті, під компетентністю слід розуміти інтегровану характеристику якостей певної особи, результат підготовки студента вузу для виконання діяльності у певних сферах. Компетентність, так само як і компетенція, включає когнітивний, мотиваційно-ціннісний і емоційно-вольовий компоненти. Важливим є те, що компетентність випускника вузу необхідно класифікувати як ситуативну категорію, оскільки вона виражається у готовності фахівця до здійснення якої-небудь діяльності у конкретних професійно-проблемних ситуаціях.

Важливим аспектом при формуванні якісної системи аграрної освіти є ідентифікація компетенцій. Це може бути реалізовано через структурні підрозділи вузів, наприклад сектор забезпечення якості навчального процесу. Для визначення складу компетенцій можливим є використання різних методологічних інструментів, як анкетування та експертна оцінка, дослідницькі методи тощо.

У сучасних умовах ефективним інструментом є здійснення анкетування, що припускає вирішення низки організаційних, методологічних і методичних питань. Цілями анкетування є: обговорення актуальних питань забезпечення якості аграрної освіти та прогнозування результатів на рівні компетенцій (проведення консультацій із представниками професорсько-викладацького складу, працедавцями, випускниками); отримання обґрунтованої інформації щодо різноманіття уявлень про компетенції для подальшого аналізу міри їх

спільності та відмінностей; дослідити напрями щодо актуальних компетенцій на трьох рівнях: вузівському, за напрямками і спеціальностями підготовки.

Необхідно зазначити, що доцільним є проведення двох анкетних опитів: працедавців і випускників з питань загальних компетенцій; представників професорсько-викладацького складу з питань професійних компетенцій.

На наш погляд, проблемним питанням на даний час залишається розробка постійно діючої системи співпраці усіх залучених у цей процес учасників (працедавців, випускників вузів та академічного персоналу) для визначення актуального складу компетенцій.

Таким чином, використання компетентнісного підходу у системі аграрної освіти України дозволить сформувати якісно нові стандарти до процесу підготовки кваліфікованих фахівців з аграрного напрямку, яких потребує сучасний ринок праці та суб'єкти аграрного виробництва, а вузи зможуть забезпечити конкурентоспроможність на ринку освітніх послуг та інтегруватися у європейську систему освіти.